

Galeria Jabłkowskich

Sobota, 27 sierpnia 2005 roku, Biuletyn Informacyjny nr 7

Stowarzyszenie Przyjaciół
Domu Towarowego Bracia Jabłkowscy

Firma Dom Towarowy Bracia Jabłkowscy S.A.

oraz

Stowarzyszenie Przyjaciół Domu Towarowego Bracia Jabłkowscy
zapraszają 27 sierpnia 2005 roku (sobota) na wystawę fotografii

Plakaty „Solidarności” z lat 1980 - 89

do Galerii Jabłkowskich, w podwórzu kamienicy przy ul. Chmielnej 21.

Program otwarcia wystawy:

12:00-12:30 - Otwarcie wystawy.
Gości przywita Jan Jabłkowski (DTBJ)

*O plakacie „Solidarności” opowiedzą
Czesław Bielecki i Jerzy Brukwicki*

12:30-13:00

Stanisław Klawe zaśpiewa piosenki z tamtych lat

www.braciajablkowscy.pl

Galeria Jabłkowskich

Warszawa, ul. Chmielna 21

Wydarzenia kulturalne i rozrywkowe stale towarzyszyły działalności Domu Towarowego Bracia Jabłkowscy, który do roku 1950 mieścił się w budynku przy ulicy Brackiej 25. W jego podziemiach organizowano wystawy folkloru, sztuki ludowej, obrazów, grafiki i fotografii, w kawiarni występowali popularni artyści estradowi a na najwyższym piętrze odbywały się przedstawienia kukielkowego teatryku dziecięcego.

Nawiązując do przedwojennej tradycji w podwórzu Kamienicy Jabłkowskich przy ulicy Chmielnej 21 od grudnia 2004 roku działa Galeria Jabłkowskich.

Galeria jest przedsięwzięciem non-profit. Prezentowane w niej są zróżnicowane tematycznie wystawy fotografii i plakatu, organizowane są warsztaty fotograficzne.

Najbliższa wystawa:

- **Michał Bojara „Autoportret”**
24 września - 27 października

Aukcja fotografii

Stowarzyszenie przyjaciół DTB zaprasza na stronę www.braciajablkowscy.pl na aukcję wybranych prac prezentowanych dotychczas w Galerii Jabłkowskich. Sprzedaż prac możliwa jest dzięki uprzejmości autorów wystaw prezentowanych w Galerii. Środki uzyskane ze sprzedaży fotografii w całości przeznaczone są na działalność Galerii.

Plakaty „Solidarności” z lat 1980 - 89

27 sierpnia - 22 września 2005

Strajkowe lato 1980 roku zmieniło bieg dziejów Polski. Przez szesnaście miesięcy, od 14 sierpnia 1980 do 13 grudnia 1981, żyliśmy nadzieją, walczyliśmy o demokratyzację życia społecznego. Powstał pierwszy w bloku państw komunistycznych niezależny, samorządny związek zawodowy. „Solidarność”. Polskich dążeń do wolności i demokracji nie przerwało wprowadzenie przez władzę w nocy z 12 na 13 grudnia 1981 roku stanu wojennego. Historyczny okres Sierpnia '80, czasów legalnej i podziemnej „Solidarności” zakończyły wybory 4 czerwca 1989 roku. Narodziny „Solidarności” obok znaczących zmian politycznych i społecznych przyniosły także zmiany w kulturze polskiej. Nasze nadzieje i oczekiwania znalazły swój wyraz również w sztuce. Zwłaszcza graficzne komentarze wydarzeń lat 1980-89 okazały się fascynującym świadectwem czasu. Plakaty, rysunki mówiły o ideałach „Solidarności”: godności, demokracji, wolności, prawdzie, sprawiedliwości. Wyrażały sprzeciw wobec represji, przemocy i nietolerancji. Przypominały o faktach historycznych ukrywanych i fałszowanych przez komunistyczne władze; stały się szczególnym kalendarzem polskich zrywów patriotycznych i społecznych. Interpretowały zachodzące w kraju zmiany społeczne, polityczne, gospodarcze i kulturalne.

Grafikę „Solidarności” zapoczątkowały odręczne, pośpiesznie malowane w sierpniu 1980 roku napisy i hasła na murach stoczni, kopalń, fabryk, zajezdni i ścianach domów, na wiejskich płotach i ogrodzeniach. Mówiły o tym, że strajki trwają, że strajkujący robotnicy nie ulegną. Podczas tych legendarnych dni powstał graficzny znak. „Solidarności”. Jego autorem był Jerzy Janiszewski, młody grafik i ilustrator z Gdańska. Od pierwszych dni strajku wystawałem pod bramą stoczni. Wspomina artysta. Czuję, że powinienem uczestniczyć w tym, co się tam działo. To było ogromne przeżycie. Widziałem, jak zawiązywała się między ludźmi solidarność, jak się z niej rodził ruch społeczny. Pierwsza myśl, jaka mi

zaświtała, to zrobić jakiś plakat. Szukałem symboli, najpierw pomyślałem o bramie stoczniowej udekorowanej kwiatami, o fladze biało-czerwonej, o akcentach religijnych. Szukałem znaku, który połączyłby wszystkich. Znak „Solidarności”. Janiszewskiego przychodzi na myśl robotnicze pochody z lat 1956, 1970, 1976, maszerujących, wspierających się nawzajem ludzi. Błyskawicznie stał się jednym z najbardziej znanych znaków graficznych na świecie. Plakat był szczególnie predysponowany do upowszechniania idei i celów „Solidarności” szybko docierał do myśli i przekonań Polaków. Różne struktury i biura związku wydały ich ponad sto. Towarzyrzyły jego walce o legalizację, dokumentowały działalność, informowały o istotnych wydarzeniach społecznych i kulturalnych. Ikonografia większości z nich opierała się na istniejących w powszechnej świadomości znakach i symbolach, których rodowód sięgał tradycji chrześcijańskich i polskich zrywów powstańczych i niepodległościowych. Powracano do prawdziwych znaczeń wielu słów i motywów określających ówczesną rzeczywistość.

Wprowadzenie stanu wojennego wywołało w społeczeństwie polskim szok i powszechny sprzeciw. Pogarda dla sprawców grudniowej nocy, niemal natychmiast objawiła się w ironicznych hasłach, dowcipach i rysunkach satyrycznych. Ich bohaterami stali się generałowie z wrony. (Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego), komisarze wojskowi, esbecja i milicja, działacze PZPR-u. Ulotki, plakaty, okolicznościowe kartki, kalendarze, podziemne znaczki pocztowe stały się oskarżycielskimi dokumentami stanu wojennego. Odegrały one istotną rolę w walce społeczeństwa z komunistyczną władzą. Były wyrazem buntu i oporu, świadczyły o tym, że „Solidarność” żyje. Przynosiły otuchę, przełamywały strach, często wywoływały śmiech. Powstała nowa ikonografia. Obok symbolu krzyża, znaku wiary, kotwicy, symbolu nadziei, biało-czerwonej flagi (najczęściej poszarpanej i postrzępionej), bochenka chleba, krat pojawiły się nowe symbole: V. dwa palce ułożone w znak zwycięstwa, liczba 13, czarne okulary Jaruzel-

skiego, ułańskie proporczyki, krzyże ułożone z kwiatów, palące się świece, przeróżne sylwetki ptaków i zwierząt, wojskowe i milicyjne pojazdy i sprzęty, obrazy gniewnych, ironicznych gestów. Grafika „Solidarności” z lat 1980-89 to interesujący i pasjonujący obszar sztuki mówiącej o człowieku, jego życiu, dążeniu do niezależności i wolności, prawdy i dobra. Artyści związani z nurtem kultury niezależnej uczynili znak i symbol. wiadomym i konsekwentnie stosowanym sposobem interpretacji współczesności, wydarzeń społecznych, politycznych i kulturalnych. Emocjonalnie komentowali bolesne i radosne doświadczenia Polaków ostatnich dwudziestu lat XX wieku. Plakaty i rysunki ze znakiem „Solidarności” wyróżnia prostota formy, lapidarność, wielość znaczeń. One nadal przykuwają uwagę, budzą ciekawość.

Jerzy Brukwicki